

ОБЛІК МАСЛА НА ПІДПРИЄМСТВАХ МОЛОКОПЕРЕРОБНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

(Представлено к.е.н., доц. Киян А.В.)

У статті проаналізовано сучасний стан молокопереробної галузі вітчизняного виробництва. Об'єктом дослідження є облік масла на підприємствах молокопереробної промисловості в Україні. Інформаційна база дослідження законів і нормативних актів, стану статистики та періодичних видань.

Теоретичними та методологічними основами дослідження є загальні наукові принципи діалектики, основні правила сучасної економічної теорії, праці вітчизняних і зарубіжних вчених з проблем ведення організації обліку масла та молочних продуктів на підприємствах молокопереробної промисловості.

В дослідженні внесено пропозиції щодо вдосконалення обліку масла на підприємствах молокопереробної промисловості.

Ключові слова: облік, молочні продукти, масло, підприємства молокопереробної промисловості, давальницька сировина, переробка.

Постановка проблеми. Розвиток підприємств молокопереробної промисловості в кожній країні залежить від багатьох факторів: наявності сировини, природно-кліматичних умов; рівня розвитку виробничих сил та технічного оснащення; рівня задоволення потреб населення країни в окремих видах промислової продукції; від наявності фінансових та матеріальних ресурсів молокопереробних підприємств.

Молочна галузь України, не зважаючи продовження зниження поголів'я корів, продовжує займати одне з провідних місць в агропромисловому виробництві країни. В Україні нараховується близько 200 підприємств – виробників масла. Український ринок масла на сьогоднішній день характеризуються повним домінуванням вітчизняних виробників [1].

Аналіз основних досліджень і публікацій. Особливості та основні проблеми функціонування молочної галузі у своїх працях розглядали такі вчені як Курдиш Р. Ф. [1], Людвенко Д.В. [2], Петришина Н. С. [3], Радзіонова О. О. [3], Писаренко Т. М. [4] та інші. У своїх працях науковці аналізують стан виробництва і перероблення молока в Україні, прогнозують перспективи розвитку галузі. Однак, стану та перспективам обліку масла на підприємствах молокопереробної промисловості, на наш погляд слід приділити більше уваги.

Метою статті є розробка теоретичних, методичних положень та практичних рекомендацій щодо обліку масла на підприємствах молокопереробної промисловості України.

Викладення основного матеріалу. Основною задачею підприємств молокопереробної промисловості є найбільш повне забезпечення попиту населення високоякісною продукцією.

Продукція може бути супутня (продукція, отримана в одному технологічному циклі одночасно з основною, за якістю вона відповідає стандартам та призначена для подальшої обробки або відпуску споживачеві), побічна (це продукція, що утворюється в комплексних виробництвах паралельно з основною і на відміну від супутньої продукції не потребує додаткових витрат) [2].

Готова продукція – це продукція (виріб, напівфабрикат, робота, послуга), що повністю закінчена обробкою на даному підприємстві, пройшла всі стадії технічного випробування (якщо вимагають відповідні її особливості), відповідає технічним умовам і стандартам, не потребує подальшої обробки на цьому підприємстві і здана на склад [3].

При організації обліку готової продукції основним є визначення її характеру. Згідно з цією ознакою продукцію групують за формою (уречевлена, результати виконаних робіт чи наданих послуг), ступенем готовності (готова продукція, напівфабрикати та незавершене виробництво) та технологічною складністю (проста, складна).

Методологічні основи формування в бухгалтерському обліку інформації про готову продукцію визначаються П(С)БО 9 «Запаси» та 16 «Витрати».

Основними завданнями обліку готової продукції є [4]:

- систематичний контроль за випуском готової продукції, станом її запасів і збереженням на складах, обсягом виконаних робіт та послуг;
- вчасне та правильне документування оформлення відвантаженої і відпущеної продукції (робіт, послуг);
- контроль за виконанням плану договорів поставок за обсягом та асортиментом реалізованої продукції;
- вчасне і достовірне визначення результатів від реалізації продукції (робіт, послуг) та їх облік.

Готова продукція на молокопереробному підприємстві проходить такі операції:

- а) випуск продукції з виробництва;
- б) здача продукції на склади;
- в) зберігання продукції на складах підприємства;
- г) відвантаження продукції зовнішнім покупцям;
- д) відвантаження продукції для внутрішніх потреб (внутрішнім покупцям), для збуту продукції;
- е) отримання грошей від покупців за відпущену продукцію.

До готової продукції підприємств молокопереробної промисловості відносять: молоко, вершки, сметана, масло, сир та ін. Масло виробляють методом збивання та методом перетворення високожирних вершків.

Для обліку масла призначений рахунок 26 «Готова продукція». На дебеті цього рахунка відображається надходження готової продукції власного виробництва на склад за фактичною виробничою собівартістю; на кредиті – відпуск готової продукції за фактичною виробничою собівартістю. Залишок є тільки дебетовим і показує фактичну виробничу собівартість готової продукції на кінець звітного періоду.

В бухгалтерському обліку готова продукція оцінюється у відповідності до П(С)БО 9 «Запаси» за первісною вартістю, яка визначається згідно з

П(С)БО 16 «Витрати».

П(С)БО 16 «Витрати» визначає два поняття собівартості готової продукції: собівартість реалізованої продукції та виробнича собівартість продукції. Оцінка готової продукції при її продажі залежить від облікової політики підприємства, в частині оцінки запасів при їх вибутті. При цьому можуть застосовуватися методи, передбачені П(С)БО 9 «Запаси».

Собівартість молочної продукції обчислюють на кожній стадії виробництва. Так, на першій стадії обчислюють собівартість вершків. Для цього із загальної суми витрат (включаючи вартість переробленого молока) віднімають вартість молочних відвіюк і ділять на масу одержаних вершків. На другій стадії обчислюють собівартість масла. Для цього із загальної суми витрат на цьому переділі (включаючи вартість перероблених вершків) віднімають вартість побічної продукції (скотини) і ділять на масу одержаного масла.

Для правильного визначення фактичної виробничої собівартості готової продукції доцільно на кінець звітного періоду визначити залишки незавершеного виробництва, тобто незакінчену обробку продукцію в процесі виробництва.

На сепараторних пунктах, маслозаводах складають відомість переробки молока й молочних продуктів. У ній щодня на підставі первинних документів відображають надходження молока на переробку в фізичних одиницях і в перерахунку в жирододініці. У другому розділі відомості показують по тих же показниках надходження продукції.

При журнально-ордерній формі бухгалтерського обліку суму фактичної собівартості готової продукції, яка розрахована у журналі – ордері № 10, записують у журнал – ордер № 10/1. За спрощеною формою облік наявності та руху готової продукції ведеться у Відомості обліку виробничих запасів та готової продукції. Тут за кожним видом готової продукції відображається: залишок на початок місяця, прийом, видаток та залишок на кінець місяця.

Для ефективного ведення обліку масла потрібно здійснювати контроль за:

- випуском продукції за асортиментом на всіх стадіях її руху;
- зберіганням за обсягом, асортиментом та якістю;
- випискою документів на відвантаження;
- складанням планових і фактичних калькуляцій собівартості продукції.

З метою підвищення ефективності виробництва підприємства молокопереробної промисловості повинні вести управлінський облік. Перш за все визначити номенклатуру витрат для планування й обліку конкретного цеху, ділянки та розробити методику підрахунку й оцінки залишків незавершеного виробництва, а також порядок визначення результатів господарської діяльності.

Отже, від форми і ступеня завершеності готової продукції залежить порядок її відображення в бухгалтерському обліку. Облік готової продукції повинен забезпечити контроль за виконанням завдань по випуску продукції згідно з договірним асортиментом на всіх стадіях її руху; зберігання готової продукції за обсягом, асортиментом та якістю; своєчасну виписку документів на відвантаження; використання фінансових і матеріальних ресурсів за допомогою складання планових і фактичних калькуляцій собівартості продукції.

Висновки. Організація обліку готової продукції, в тому числі і масла залишається однією з основних проблем бухгалтерського обліку молокопереробних

підприємств. Сьогодні однією з складових ефективної організації обліку наявності та руху готової продукції є високий рівень використання облікової інформації для оцінки якісних та кількісних характеристик продукції. Відповідно, облік готової продукції повинен бути точним, достовірним, повним і своєчасним. Саме продукція, яку підприємство реалізує являється головним джерелом отримання прибутків, що є основною метою його діяльності.

Список використаної літератури:

1. Курдиш Р. Ф. Сучасний стан та тенденції розвитку виробництва молочної продукції в Україні та світі / Р. Ф. Курдиш // Економічні науки. Серія : Облік і фінанси. - 2015. - Вип. 12(1). - С. 157-165. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecnof_2015_12\(1\)_23](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecnof_2015_12(1)_23).
2. Людвенко Д.В. Проблеми організації обліку готової продукції та її реалізація на підприємствах АПК [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=47449> 4
3. Петришина Н. С. Готова продукція та особливості її обліку / Н. С. Петришина, О. О. Радзіонова // Наука й економіка. - 2014. - Вип. 1. - С. 53-56. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nie_2014_1_10.
4. Писаренко Т. М. Характеристика діючої методики організації обліку готової продукції / Т. М. Писаренко // Економічні науки. Серія : Облік і фінанси. - 2015. - Вип. 12(1). - С. 230-240.

References:

1. Kurdish R. F. (2015) Suchasnyi stan ta tendentsii rozvitku vyrobnytstva molochnoi produktsii v Ukraini ta sviti [Current status and trends of dairy products in Ukraine and the world]. Ekonomichni nauki. Serii: Oblik i finansy. □ Economic science. Series: Accounting and Finance, 12(1), 157-165. nbuv.gov.ua. Retrieved from [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecnof_2015_12\(1\)_23](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecnof_2015_12(1)_23) [in Ukraine].
2. Lyudvenko D.V. (2012) Problemi organizatsii obliku gotovoi produktsii ta yii realizatsii na pidpriemstvakh APK [Problems of accounting of finished products and its implementation in agricultural enterprises]. nauka.kushnir.mk.ua. Retrieved from <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=47449> 4 [in Ukraine].
3. Petrishina N.S. & Radzionova O.O. (2014) Gotova produktsiia ta osoblivosti yii obliku [Finished goods and especially its accounting]. Nauka i ekonomika, 1, 53-56. nbuv.gov.ua. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nie_2014_1_10 [in Ukraine].
4. Pysarenko T. M. (2015) Kharakteristika diiuchoi metodiki organizatsii obliku gotovoi produktsii [Characteristics of the current methods of keeping finished products]. Ekonomichni nauki. Serii: Oblik i finansy. □ Economic science. Series: Accounting and Finance, 12(1), 230-240. [in Ukraine].

ОСАВОЛЮК Олена Вікторівна – магістр Житомирського національного агроекологічного університету, спеціальність «Облік і оподаткування».

Наукові інтереси:

- обліково-методичні аспекти бухгалтерського обліку масла на підприємствах молокопереробної промисловості